

Arkivreferanse: 2023/5342-36
Arkivkode: 013
Saksbehandler: Berit Johannessen
Adm.enhet: Stab - Politisk sekretariat
Dato: 10.10.2023

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Fylkesvalgstyret	11.10.2023	

Mottatt klage på valgprotokoller fra Folldal og Sel kommuner

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

Klagen sendes til Kommunal- og distriktsdepartementet for avgjørelse.

Tron Bamrud
Fylkeskommunedirektør

Bakgrunn

Fylkesvalgstyret mottok slik klage fra Hallvard Nygård 28. september 2023:

«Klage på valgprotokoll fra Folldal og Sel kommune for fylkestingsvalget – Antall godkjente stemmer mer enn kryss i manntallet:

Gjelder kommunene:

- Folldal kommune: Flere antall stemmesedler (1544) enn antall kryss i manntallet (936). 608 flere stemmesedler enn det skulle være (39.38% flere).
- Sel kommune: Flere antall stemmesedler (4220) enn antall kryss i manntall (2726). 1494 flere stemmesedler enn det skulle vært (35.40 % flere).

Vedlagt er protokollene mottatt fra disse kommunene via innsynsforespørsel gjennom Prosjekt Åpne Valgdata.

Folldal kommune har til og med signert en slik protokoll og lagt den ut på valgresultater.no.

Flere stemmer i urna enn kryss i manntallet er så valgtjuks du får det. Disse feilene i valgprotokollene ser heldigvis ut som feil i oppsummeringen og ikke i de underliggende tallene lenger nede. At Valgdirektoratet ikke klarer elementær matte i en valgprotokoll, viser hvor lett det er å manipulere sentrale datasystemer. Dette er svært skremmende.

Det ser ut til å gjelde alle valgprotokoller kommuner har tatt ut etter 20.09.2023. Valgdirektoratet bekrefter feilen i Aftenposten 27.09.2023, men utdyper ikke hvorfor den har skjedd, når den oppsto, hvorfor de ikke har oppdaget dette selv, hvorfor de gjør slike endringer midt i valggjennomføringen, hvilke andre endringer de har gjort, hvordan de har vurdert risiko i forbindelse med slike endringer, hvilke rutiner de har for testing, med mer. Det er ikke innsyn i hvordan valgsystemet virker og hvilke regler som der er laget. Alt dette holder Valgdirektoratet tett til brystet.

Vi ønsker at klagen behandles av fylkesvalgstyret samt at det innhentes redegjørelse fra Valgdirektoratet i forbindelse med saksbehandlingen.

For Rogaland blir det i 2023 krevd innsyn i manuelle nedtegnelser av manuell opptelling (foreløpig opptelling). Dette nettopp for å kunne kontrollere ende-til-ende at valgresultatene man ser på nett er samme som kommunene talte opp manuelt. Vi anser det som essensielt for valgets integritet at manuelle nedtegnelser av manuell opptelling lagres utenfor det sentraliserte valgsystem i kommunens eget arkiv. Vi ber derfor fylkeskommunen om å kreve dette for neste valg.

Vi ber om korrekte valgprotokoller for nevnte kommuner. Vi ønsker også kopi av maskinlesbar valgprotokoll for fylkestingsvalget som helhet (original PDF hentet fra EVA).

Hallvard Nygård, Sikkerhetsanalytiker for valg»

Valglovens regler om klage:

Departementet er klageinstans for klager over kommunestyrevalg og fylkestingsvalg, jf. valgloven § 13-2 fjerde ledd. Departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket eller kommunestyrevalget i en kommune ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. De vedtak departementet treffer i klagesaker er endelig. De kan ikke bringes inn for domstolen for overprøving. For klagebehandling gjelder alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

Fylkesvalgstyret har sendt kopi av den innkomne klagen til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Klagefrist:

Klage over gjennomføring av fylkestingsvalg må fremsettes innen sju dager etter valgdagen, jf. valgloven § 13-2 andre ledd.

Klage som gis etter utløpet av fristen kan bare tas til behandling hvis fristoversittingen skyldes forhold den som plikter å overholde fristen, ikke hadde herredømme over og heller ikke kunne forutse, jf. valgloven § 15-5 fjerde ledd.

Det oppstod en IT-feil i valgsystemet EVA 19. september 2023. Feilen gjorde at tallet som viser «Totalt antall godkjente stemmesedler» i møtebøker som ble generert i valgsystemet etter denne datoen ikke er riktig.

Klager fikk tilsendt møtebøkene fra Sel kommune og Folldal kommunen henholdsvis 26. september og 20. september. Møtebøkene inneholdt da feil.

Feilen det klages over skjedde dermed etter at klagefristen hadde løpt ut. At feilen det klages over skjedde etter at klagefristen hadde løpt ut er utenfor klagers herredømme og ikke noe han kunne forutse. Klagen skal derfor behandles etter valgloven § 15-5 fjerde ledd.

Generelt:

Fylkesvalgstyret gjennomførte kontrolltelling og legalitetskontroll dagene 13. – 15. september, og godkjente valgprotokollen i møte 19. september 2023. Godkjenningen av valget foregår på konstituerende fylkesting 24. – 26. oktober 2023.

Fylkesvalgstyret har i forbindelse med kontrolltelling og legalitetskontrollen av kommunene i fylket kontrollert at tallene i EVA og valgprotokollene fra valggjennomføringen stemmer overens med fylkeskommunens kontrolltelling. Det er kontrollert at det ikke i noen av kommunene er flere stemmesedler enn kryss i manntallet. Når det gjelder kommunestyre- og fylkestingsvalg vil det ikke være samsvar mellom kryss i manntallet og antall stemmesedler avgitt til fylkestingsvalget, da ikke alle har stemt ved begge valg. Dette er kommentert av kommunene selv, og også kommentert i fylkesvalgstyrets Møtebok - del 1.

Alle valgprotokollene som fylkesvalgstyret har forholdt seg til under kontrolltelling og legalitetskontrollen viser korrekte tall og ubetydelige avvik fra fylkeskommunens kontrolltelling.

SEL:**Fylkeskommunens kontrolltelling viste:**

Summen av antall sedler som er partifordelt stemmer overens med kommunens tall, med avvik på 1 mer forkasta stemmeseddel forhånd.

FOLLDAL:**Fylkeskommunens kontrolltelling viste:**

Summen av antall sedler som er partifordelt stemmer overens med kommunens tall.

Ad mottatt klage:

«Klager» har mottatt sine protokoller via innsynsforespørsel gjennom Prosjekt Åpne Valgdata. Disse protokollene viser feil i «Totalt antall godkjente stemmesedler».

Etter å ha vært i kontakt med valgansvarlige i kommunene Sel og Folldal viser det seg at «Prosjekt Åpne Valgdata» har bedt om Valgprotokoller fra fylkestingsvalget. Disse ble generert ut av det valgadministrative systemet EVA og oversendt fra Sel kommune 26. september og fra Folldal kommune 20. september.

Ved henvendelse til Valgdirektoratet fikk vi følgende redegjørelse om feilen som har oppstått i møtebøkene:

«Valgdirektoratet fikk inn en henvendelse om feil tall i en valgstyrets møtebok for fylkestingsvalget. Vi undersøkte og fant ett tall var doblet og samme feilen var i alle nye møtebøker for kommunene for fylkestingsvalget som ble tatt ut fra EVA, men ikke i de møtebøkene som var tatt ut på valgdagen og dagene etter. Systemavdelingen gravde videre og fant at feilen stammer fra en endring i EVA 19.09.2023 som påvirket dette. Det vil si at kommuner som tok ut møtebok for fylkestingsvalget før denne datoen ikke vil ha denne feilen. Vi har rettet feilen og har tatt kontakt med alle kommuner som potensielt kan ha lastet ned møtebok med feil.

Det er viktig å presisere at dette ikke betyr at det har vært feil i kommunenes eller fylkeskommunenes tellinger! Det var en summeringsfeil som ved ett tall i møtebøkene, som nå altså er tatt hånd om.»

Klager foreslår videre at tallene fra foreløpig manuell opptelling også oversendes til fylkesvalgstyrene, for å kontrollere ende-til-ende at valgresultatene på nett er de samme som de som er talt opp manuelt.

Konklusjon:

Klagen sendes videre til departementet for behandling.

Fylkesvalgstyret støtter klagers forslag om at manuelle opptellinger skal oversendes fylkesvalgstyrene.